

skal eftersees, og desuden skal det eftersees, om Lagene ere bundne, som de skulle osv., men det er ogsaa let. En æret Læser omtalte Sognetaxationsmændene som dem, hvis Attester man kunde stole paa; det vil jeg ikke modsigge — det ærede Medlem har mere Kendskab til den Sag end jeg — men der er dog den Forskjel mellem disse Taxationsmænd og Sognefogderne, at de ikke ere saa gode Anklagere som disse. Sognefogden har nemlig Politimesteren at støtte sig til, og det, jeg betragter som Hovedsagen, er, at Sognefogden egentlig er den, som nærmest kan og bør udføre den Slags Forretninger. Det er fra flere Sider fremhævet, at det vilde blive saa overordentlig besværligt for dem; jeg mener derimod, at det Tilsyn, der skal søres, ikke er af noget meget stort Omfang. Naar man forudsætter, at der kun bliver opført 10 til tre Bygninger i Sognet om Aaret — undertiden en eller slet ingen; det er jo ikke saa store Bygningkomplekser, der opføres i Sognekommunerne — og man veed, at Sognefogden særdes snart her, snart der i Kommunen, snart som Støvningsmand snart i andre Forretninger, er det jo let for ham, og ogsaa naar han støver paa en saadan Bygning, at gaa op med sin Lommestof og se, om det passer, som skal passe. Derimod forekommer det mig, at den Betaling, der er fastsat, er for lille. Naar man begyndte med det Dobbelte og endte med 10 Kr., vilde jeg finde det heldigt og ogsaa passende. Hvad der muligvis ogsaa kunde bidrage til et bedre Tilsyn, var, naar der blev indført strengere Mulkbestemmelser end dem, der nu foreslaas. Jeg faae fornylig en Dom fra mit Hjemsted, i hvilken en Brandfoged blev idømt 50 Kr. i Mulk, det har jeg aldrig set før i mine Dage, og det er ogsaa meget sjældent, at man ser en Brandfoged blive mulkteret, uagtet man efter Meddelelsen i Forslaget ser, hvor forsjønmelige de ere i deres Gjerning. Jeg veed ikke, om det ligger i Staanfomhed hos de Doerordnede eller i, at Overtilsynet ikke opdager deres Forsjønmelighed, men at det vilde støtte Lovens Overholdelse, om man fik strengere Mulkbestemmelser, navnlig for Brandfogder, derom er jeg ikke i Tvivl.

Bemærke: Jeg vil tillade mig at gjøre nogle faa Bemærkninger til Lovforslagets § 10. Jeg antager, at denne Paragraf lettelig vil komme til at berøre en stor Part af Samfundet. Naar der staar i Lov af 2den Marts 1861 § 17 sidste Punktum, at de i de foregaaende §§ 8—16 nævnte Bestemmelser ikke skulle komme til Anvendelse ligeoverfor saadanne Bygninger, saadanne Steder, hvis Taxationssum ikke overstiger 300 Rdl., naar disse Steder ere mindst 300 Alen fjærnede fra andre Steder, saa antager jeg, at denne Bestemmelse hovedsagelig er kommen ind i sin Tid, fordi man var enig om, at de Bestemmelser, som indeholdes i §§ 8—16, lettelig kunde blive meget

trykkende for den meget Ubevidlede. Nu har man i dette her foreliggende Lovforslags § 10 flyttet Maximumgrænsen fra 600 Kr. til 1,000 Kr. Dette har man vel gjort for en stor Del af samme smukke Humanitetshensyn, muligvis ogsaa noget af den Grund, at, hvad man end vil sige om de nye Bestemmelser, der indeholdes i Lovforslaget, enten man vil finde dem for strenge eller for libet strenge, kan det dog vel ikke negtes, at flere af disse Bestemmelser ville komme til at tynges paa den Ubevidlede. Jeg vil her kun henpege paa § 5, hvor der er Tale om Opførelse af Storstene, og hvor det bestemmes, at man ikke længere maa opføre den nederste Del af Storstenen af raar Sten. Endvidere vil jeg henvise til den nye § 2, som jeg ibrigt finder meget fortreffelig. Skulde det imidlertid ikke være muligt, at man kunde faae denne Maximalgrænse flyttet en lille Smule høiere op endnu, op til 14—1500 Kr., for saa at faae endel af de mindre Husmænd med, af dem, som have et Tiliggende af 1—2 Tdr. Land; dem med 3 Tdr. Land tør jeg ikke vove at tale om, skjøndt jeg meget gjerne vilde have dem med. Der bygges ikke saa særdeles Meget for 1,000 Kr. Jeg frygter meget for, at naar en lille Husmand med et Tiliggende af 1—2 Tdr. Land skal bygge sig et nyt Hus, som foruden at indeholde tilstrækkeligt Beboelsesrum, Leilighed til ham og hans Familie, tillige skal afgive tilstrækkeligt Rum for en lille Bedrift paa 1—2 Tdr. — mulig 3 — jeg frygter meget for, at et saadant Hus ikke ret mange Steder vil kunne opføres for 1,000 Kr. Jeg tror, der gaar meget let 14—1500 Kr. med dertil, og da vilde det forekomme mig saa særdeles ønskelig, om den mindre Husmand kunde medtages under de Begunstigelser, som tilsigtes i Lovforslagets § 10; thi denne Mand er ikke altid godt tillet. Man kan jo nok sige, at han har et mindre Nordtilliggende, som kan hjælpe til at brødsøde hans Familie; men det er dog sjelden tilstrækkeligt, især paa de Steder, hvor Spadefkultur ikke anvendes, hvilket jo kun sker sjældent endnu. Han er for en stor Del henvist til at søge sig Erhverv ved Arbeide. Nu viser det sig desværre i den senere Tid mere og mere, at det om Vinteren, paa mange Steder idetmindste, er faare vanskeligt at erholde tilstrækkeligt Arbeide til Stadighed. De nye Maskiner, Dampværkmaskiner og de mange andre Tid og Kraft sparende Maskiner, som i den senere Tid have faaet mere og mere Indpas i det mindre Landbrug, ere meget fortreffelige, og det er faare glædeligt at se den store Fremgang, som Landvæsenet har nydt i de sidste 30 Aar, men det medfører tillige den Styggelse, at de faare mange Husmænd, der tidligere havde dagligt Vinterarbeide, ikke, idetmindste ikke i den Grad, kunne glæde sig derved som før. Ser man hen til en saadan Husmand, som for en stor Del skal erhverve det Nødvendige ved sit Arbeide, og erindrer